पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका

स्थानीय राजपत्र

वर्ष : २ पोखरा खण्ड : ८ २०७५ श्रावण ४ गते

भाग २

पोखरा लेखनाथ महानगरपालिकाको

संस्थागत विद्यालय छात्रवृत्ति वितरण कार्यविधि, २०७५

प्रस्तावना :

पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका अन्तर्गतका संस्थागत बिद्यालयले प्रदान गर्ने छात्रवृत्ति वितरणको व्यवस्थालाई पारदर्शी तथा आवश्यकता लक्षित बनाउन आवश्यक देखिएकोले छात्रवृत्ति व्यवस्थापन गर्नको लागि मार्गदर्शनको रूपमा संस्थागत विद्यालय छात्रवृत्ति वितरण कार्यविधि, २०७५ नगरकार्यपालिकाको मिति २०७५/०४/०४ गतेको बैठकले तयार गरी लागु गरिएको छ ।

परिच्छेद-एक

१. संक्षिप्त नाम र प्रारम्भ :

१.१ यो कार्यविधिको नाम पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका संस्थागत विद्यालय छात्रवृत्ति वितरण कार्यविधि, २०७५ रहेको छ ।

१.२ यो कार्यविधि स्वीकृत भएको मितिबाट प्रारम्भ हुनेछ ।

१.३ यो कार्यविधि संस्थागत विद्यालयहरूको हकमा मात्र लागू हुनेछ ।

परिच्छेद-दुई

२. परिभाषा :

विषय वा प्रसङ्गले अर्को अर्थ नलागेमा :-

२.१ 'मन्त्रालय' भन्नाले शिक्षा मन्त्रालयलाई जनाउँछ ।

२.१ 'विभाग' भन्नाले शिक्षा विभागलाई जनाउँछ ।

२.२ 'महाशाखा' भन्नाले पोखरा लेखनाथ महानगरपालिकाको शैक्षिक प्रशासन महाशाखालाई जनाउँछ ।

२.३ 'विद्यालय' भन्नाले नेपाल सरकारबाट संस्थागत विद्यालयको रूपमा अनुमति लिएका विद्यालयलाई जनाउँछ, साथै सो शब्दले सार्वजनिक शैक्षिक गुठी, निजी शैक्षिक गुठी, सहकारी तथा कम्पनीको रूपमा प्राप्त गरी नेपाल सरकारबाट अनुदान नपाउने गरी संचालित विद्यालयहरूलाई समेत जनाउँछ ।

२.४ 'छात्रवृत्ति' भन्नाले तोकिएको आधार अनुसार छनोट भएका विद्यार्थीहरूलाई विद्यालयले निःशुल्क अध्ययन गर्नको लागि प्रदान गरेको सुविधालाई जनाउँछ ।

परिच्छेद-तीन

३. उद्देश्य :

यस कार्यविधिका उद्देश्यहरू निम्नलिखित रहेका छन् :-

३.१ छात्रवृत्ति वितरणको व्यवस्थालाई पारदर्शी र व्यवस्थित बनाउनु ।

३.२ लक्षित वर्गले छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने अवस्था सुनिश्चित गर्नु ।

३.३ छात्रवृत्ति व्यवस्थापनसँग सम्बन्धित निकायहरूको भूमिका स्पष्ट पार्नु ।

परिच्छेद-चार

४.१ समिति सम्बन्धी व्यवस्था :

४.१.१ <u>पोखरा लेखनाथ महानगरपालिका छात्रवृत्ति व्यवस्थापन समिति सम्बन्धी</u>

<u>व्यवस्था</u>

पोखरा लेखनाथ म.न.पा. मा देहायका पदाधिकारीहरू रहैको एक छात्रवृत्ति व्यवस्थापन समितिको गठन हुनेछ :-

(क) नगर शिक्षा समितिका संयोजक वा सो समिति गठन नभएको अवस्थामा पोखरा लेखनाथ म.न.पा. को प्रमुखले तोकेको स्थानीय तहको प्रतिनिधि ...... संयोजक

(ख) निजी तथा आवासीय विद्यालयको संघ संगठनको प्रतिनिधि दुई जना...... सदस्य

(ग) पोखरा लेखनाथ म.न.पा. क्रियाशील अभिभावक संघ संगठन वा उक्त समिति क्रियाशील नभएको अवस्थामा शिक्षा अधिकृतको सिफारिसमा संयोजकले तोकेको आधारभूत र माध्यमिक विद्यालय समेतको प्रतिनिधित्व हुने गरी अभिभावक प्रतिनिधि दुई जना .... सदस्य

(घ) शिक्षा समिति संयोजकले तोकेको शिक्षा विज्ञ एक जना ...... सदस्य

(ङ) राष्ट्रिय परीक्षा वोर्ड .... प्रमुख/प्रतिनिधि सदस्य

(च) पोखरा लेखनाथ म.न.पा. को शिक्षा महाशाखा प्रमुख ..... सदस्य सचिव

२)छात्रवृत्ति व्यवस्थापन समितिको वैठक आवश्यकता अनुसार बस्नेछ ।

३) वैठक संचालन सम्बन्धी ब्यवस्था तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

४.१.२ <u>पोखरा लेखनाथ म.न.पा. को छात्रवृत्ति व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार</u>

छात्रवृत्ति व्यवस्थापन समितिको काम, कर्तव्य र अधिकार देहाय अनुसार हुनेछ :-

(क) शैक्षिक शत्र शुरु हुनु दुई महिना अगावै विद्यालयले पोखरा लेखनाथ म.न.पा. मा पेश गर्नु पर्ने विद्यार्थी संख्या र १० प्रतिशतले हुने छात्रवृत्ति कोटा प्राप्त नभएको भए यथाशिघ्र पेश गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

(ख) प्राप्त कोटाको आधारमा महानगर छात्रबृत्ति समितिले आवेदन लिने गरी शैक्षिक सत्र शुरु हुनु पन्ध्र दिन अगावै सार्वजनिक

सूचना आह्वान गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

ग) प्राप्त आवेदनहरू छानविन गरी परीक्षाको मिति तोकि परीक्षा संचालन गर्ने र परीक्षा भएको मितिले एक हप्ता भित्र नतिजा प्रकाशन गर्ने व्यवस्था मिलाउने ।

(घ) परीक्षामा उत्तीर्ण हुनेहरूको हकमा कक्षागत र आरक्षित समूहको योग्यताक्रमको आधारमा छात्रवृत्तिको अन्तिम नामावली तयार गरी प्रत्येक बिद्यालयमा बढिमा १० प्रतिशत नबढ्ने गरी बिद्यार्थिको नाम सिफारिस गर्ने

(ङ) यसरी छात्रवृत्तिमा छनोट भएका विद्यार्थीहरूलाई भर्ना शुल्क, मासिक शिक्षण शुल्क र परीक्षा शुल्क लिन नपाउने व्यवस्था गर्ने ।

(च) छात्रवृत्तिमा छनोट भएका विद्यार्थीहरूलाई निजको मञ्जुरी वेगर आवास, भोजन, यातायात जस्ता अन्य विषयमा बस्नै पर्ने, लिनै पर्ने वाध्यात्मक परिस्थिति सिर्जना नगर्ने व्यवस्था गर्ने ।

(छ) छात्रवृत्तिलाई व्यवस्थित गर्न यस कार्यविधि प्रतिकुल नहुने गरी आवश्यक वि. नियमहरू तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने ।

(ज) छात्रवृत्तिका सम्बन्धमा तालुक निकायले दिएको निर्देशनानुसार काम गर्ने गराउने ।

(झ) छात्रवृत्तिका सम्बन्धमा तालुक निकायले दिएको निर्देशानुसार काम गर्ने ।

परिच्छेद-पाँच

५.१ छात्रवृत्ति कोटा सम्बन्धी व्यवस्थाः

(क) विद्यालयले चालु शैक्षिक शत्रमा भर्ना भई अध्ययनरत कुल विद्यार्थीको दश प्रतिशत कोटा छात्रवृत्तिको लागि छुट्याउनु पर्नेछ । यसरी छुट्याइएको छात्रवृत्ति कोटा आधारभूत तथा माध्यमिक तहको प्रत्येक कक्षाको लागि दश प्रतिशतका दरले हुने गरी व्यवस्था गर्नु पर्नेछ ।

ख) कुनै कक्षामा छात्रवृत्ति पाएको विद्यार्थी निम्न अवस्थामा माथिल्लो कक्षामा छात्रवृत्ति प्राप्त गर्न ग्राह्य हुने छैनन् :

१) जम्मा विद्यालय खुलेको दिनको असी प्रतिशत नभएमा,

२) कानुनले तोके भन्दा कम उमेरमा विवाह गरेमा,

३) कक्षा उत्तीर्ण गर्न नसकेमा,

४) गलत वा झुठा विवरण भरेको प्रमाणित भएमा, र

५) शिक्षा नियमावली र विद्यालयले तयार गरेको आचारसंहिता उल्लंघन गरेको प्रमाणित भएमा ।

(ग) अर्को शैक्षिक सत्रमा छात्रवृत्ति कोटा कायम गर्दा विगतमा पाइरहेको कोटा रिक्त भएमा सो समेत थप गरी कोठा एकिन गर्नुपर्नेछ । यसरी कोटा एकिन गर्दा जुन आरक्षित समुहको रिक्त भएको छ सो कोटा मात्र माग गर्नुपर्नेछ ।

तर विपन्नताको हकमा प्रत्येक वर्षको शैक्षिक सत्र समाप्त भए पछि निज विद्यार्थीहरूको बुँदा न (ग) मा उल्लेख भएको विगषयका अतिरिक्त सहकारी तथा गरीबि निवारण मन्त्रालयले वितरण गरेको गरीबि कार्ड वा विद्यार्थीको परिवारको कुनै पनि सदस्यको नोकरी, व्यापारी, व्यवसाय र आय-आर्जनको व्यवस्था नभई जीवन निर्वाह गर्न न्यूनतम आवश्यक पर्ने आम्दानी नभई अनिवार्य शिक्षाको लागि आवश्यक पर्ने पाठ्यपुस्तक तथा कापी, कलम जस्ता स्टेशनरी उपलव्ध गराउन नसक्ने अवस्थामा रहेको, भूमि सम्बन्धी ऐन, २०२१ बमोजिम जग्गावालाको हैसियतले र ाख्न पाउने अधिकतम हदवन्दीको तराई तथा उपत्यका, पहाडी र हिमाली क्षेत्रमा क्रमशः पाँच, दश र पन्ध्र प्रतिशत भन्दा कम खेती योग्य जग्गा रहेको, वा राष्ट्रिय योजना आयोगबाट परिभाषित भए बमोजिम निरपेक्ष गरीबिको रेखामा पर्ने र सो भन्दा कम आम्दानी भएको कुराहरू विद्यमान रहे नरहेको एकिन गर्नुपर्नेछ ।

(घ) कक्षा १ देखि १० सम्मको छात्रबृत्ति परिक्षा शिक्षा नियमावलिले तोके बमोजिम हुनेछ भने कक्षा ११ र १२ को परिक्षा कार्यबिधिमा तोकिए बमोजिम हुनेछ ।

५.२ परीक्षाको किसिमः

(क) छात्रवृत्ति छनौटको लागि हुने लिखित परीक्षा एक सय पूर्णाङ्कको हुनेछ । आवश्यकता अनुसार थप अन्य परीक्षाको साधनहरू पनि अपनाउन सक्नेछ । तोकिएको कोटा भित्र तोकिएको भन्दा क्रम वा कोटा अनुसारकै मात्र आवेदन परेमा आवेदकहरूलाई अन्तर वार्ताको आधारमा मात्र पनि छनोट गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-छ

६.१ आरक्षण सम्बन्धी व्यवस्था:

६.१.१ जेहेन्दार, विपन्न, अपाङ्ग, महिला, दलित, जनजाति, जनआन्दोलन तथा मधेश आन्दोलनका घाइते, वेपत्ता तथा शहिद परिवारका सन्ततिहरूले छात्रवृत्ति प्राप्त गर्ने अवस्थालाई सुनिश्चित गर्न आरक्षणको व्यवस्थालाई देहाय अनुसार व्यवस्थित गरिएको छ ।

(क) विद्यालयले परीक्षा लिएर विद्यार्थी छनोट गरी पदान गर्ने कूल दश प्रतिशत छात्रवृत्तिलाई शत प्रतिशत मानी देहायको आधारमा कोटा आरक्षित गर्नुपर्नेछ :-

१) जेहेन्दार - ३७ प्रतिशत

२) विपन्नता - ३६ प्रतिशत

३) जनजाति - १० प्रतिशत

४) दलित - ५ प्रतिशत

५) अपाङ्ग - ३ प्रतिशत

६) जनआन्दोलनका घाइते - ३ प्रतिशत

७) शहिद परिवारको सन्तति - २ प्रतिशत

८) वेपत्ता परिवारको सन्तति -२ प्रतिशत

९) मधेश आन्दोलनका घाइतेका सन्तति- २ प्रतिशत

(ख) यसरी छुट्याइएको प्रत्येक आरक्षित समुहको ५० प्रतिशत कोटा छात्राहरूको लागि सुरक्षित गर्नुपर्नेछ। छात्राहरूको कोटा पूर्ति हुन नसकेमा सो कोटामा छात्रहरूलाई प्रदान गर्न सकिनेछ ।

(ग) माथि उल्लेखित आरक्षणहरू मध्ये एक विद्यार्थीले कुनै एक आर क्षण समुहबाट मात्र आवेदन दिन पाउनेछ ।

(घ) छात्रवृत्ति कोटाको प्राथमिकीकरण गर्दा सबै भन्दा बढी कोटा निर्धारण गरिएकोलाई पहिलो प्राथमिकता दिनु पर्नेछ । बराबार कोटा निर्धारण गरिएको हकमा भने माथि उल्लेख गरिएको प्राथमिकताक्रम अनुसार हुनेछ ।

(ङ) कक्षा एघार र बाह्रमा छात्रवृत्तिको लागि विद्यार्थी छनोट गर्दा कम्तिमा पचास प्रतिशत कोटा सामुदायिक विद्यालयबाट आएका छात्रछात्राहरूको लागि छुट्याउनु पर्नेछ ।

(च) बिपन्नता कोटामा आबेदन दिनका लागि महानगरपालिकाका वडा

कार्यालयको सिफारिस अनिवार्य हुनेछ ।

६.१.२ माथि उल्लेखित कोटामा कुनै आवेदन नपरेमा वा आवेदन परेर पनि कुनै परीक्षार्थी उत्तीर्ण हुन नसकेमा वा अन्य कुनै कारणले कोटा पूर्ति हुन नसकेमा छात्रवृत्ति वितरण समितिको र्निाय बमोजिम अन्य धेरै आवेदन परेको कोटामा परिणत गर्न सकिनेछ ।

परिच्छेद-सात

७.१ विविध:

७.१.१ <u>जिम्मेवारी हुनुपर्ने</u>

पोखरा लेखनाथ म.न.पा.ले छात्रवृत्तिको व्यवस्थापनका लागि वैठक बोलाउने, कोटा एकिन गर्ने, परीक्षा संचालन गर्ने, नतिजा प्रकाशन तथा सिफारिस लगायतका काम समयमै सम्पन्न गर्नको लागि पोखरा लेखनाथ म.न.पा. को हकमा प्रमुख शिक्षा अधिकृत तथा विद्यालयको हकमा विद्यालयको प्रधानाध्यापकको जिम्मेवारी रहनेछ ।

७.१.२ <u>अनुसूचीमा हेरफेर</u>

यस अनुसूचीमा लेखिएको विषयवस्तुका अतिरिक्त अन्य विषयहरू थप गर्नु आवश्यक देखिमा पोखरा लेखनाथ म.न.पा. को छात्रवृत्ति व्यवस्थापन समितिको निर्णय बमोजिम आफ्नो क्षेत्रको लागि अन्य विषयवस्तु थप तथा हेरफेर गर्न सकिनेछ ।

७.१.३ <u>पुनरावेदन दिन सकिने</u>

विद्यालयले कुनै कारण जनाई विद्यार्थीलाई छात्रवृत्तिबाट बञ्चित गराएमा सम्बन्धित विद्यार्थी वा निजको अभिभावकले सो को जानकारी पाएको मितिले सातदिन भित्र पोखरा लेखनाथ म.न.पा. छात्रवृत्ति व्यवस्थापन समिति समक्ष पुनरावेदन दिन सक्नेछ ।

७.१.४ <u>खारेजी र बचाउ</u>

(क) संस्थागत विद्यालय छात्रवृत्ति वितरण कार्यविधि, २०६९ खारेज गरिएको छ ।

(ख) यस कार्यविधि जारी हुनु पूर्व संस्थागत विद्यालय छात्रवृत्ति वितरण कार्यविधि, २०६९ बमोजिम भए गरेका कार्यहरू यसै कार्यविधि अनुरूप भए गरेको मानिने छ ।

(ग) यो कार्यविधि तयार हुनु पूर्व कक्षा एघारमा छात्रवृत्ति छनोटका लागि भए गरेका काम कार्वाहीहरू यसै कार्यविधि बमोजिम भए

गरेको मानिने छ ।

प्रमाणीकरण मितिः २०७५।०४।०४
राजपत्रमा प्रकाशित मितिः २०७५।०४।०४

आज्ञाले,
शेषनारायण पौडेल
प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत